

LO GERONÉS

SETMANARI DE AVISOS Y NOTICIES

PORTA-VEU DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Gerona	1 pesseta trimestre
Fora	1'25 id. id.
Estranger	1'50 id. id.

Un número 10 cèntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

CORT-REAL 7-1.º

ANUNCIOS Y COMUNICATS

Prems convencionals

De tots los llibres, folletos, etc., que s' remetin a la Redacció, se'n donarà compte en lo Setmanari

Any 4.º

Diumenge de 9 Maig de 1897

Núm. 160

SECCIÓ GENERAL

VIOLENCIA

Fa poch dies déyem que dels insults que s' dirigexen als catalanistes no'n fém cap cas, ni 'ls contestém, porque no ho merexen. No hem de faltar a n' aquesta regla avuy que altre vegada alguns diaris de Madrid se fan lo poch favor de rebaxarse emplantant contra nosatres armes renyidas ab la educació y ab la urbanitat y, per falta de rahons sens dupte pera combatre los nostres principis polítichs, creuhen sortir del pas combatiuent les nostres persones. Vagin seguint per aquest camí, que de mal nos en fan tant poch qu' estém tentats de donarli les gracies per la seva campanya de insults, de calumnies y de difamació: podrán ab ella lograr l' aplauso de la gent de poch seny que s' deixa portar pels que cridan mes fort, l' obtindrán de segur de tots los qui viuhén sobre 'l pahis y escoltar ab horror les nostres predicacions; pero la gent de bon sentit, la gent de conciencia recta, mirarán ab repugnancia aquest devassall d' ira, aquest desbordament de passions mesquines. Y axó a Madrid mateix, que a Catalunya los resultats son tant contraris als que s' proposan obtindre que com més volen rebaxarnos més nos enlayran y més simpaties y més consideració portan al entorn nostre.

Per fortuna, la gran majoria dels catalanistes son persones ben conegudes de tots sos pahisans y 'l concepte que a n' aquets merexen no ha de canviar lo que'n dignin desde lluny, y ab intenció que a ningú s' amaga, polítichs desacreditats y sense principis fixos, y periodistes que a la seva ombra viuhén, prosperen y per inspiració y per interés d' ells escriuhen. Lo públich qu' assistí a la Assamblea de Gerona, omplint lo teatre de gom a gom, no hauria demostrat tant d' interés en presenciaria y, sobre tot, no s' hauria associat ab sos aplausos tant nutrits y tant generals a lo que en ella s' digué, si 'ns hagués cregut quatre ximplés y si les manifestacions que en ella se feren no haguessen respost a sos sentiments més íntims y no haguessen despertat en la seva anima l' esperança afalagadora d' un pervindre mellor pera Catalunya.

Y lo que passá ab lo públich qu' assistí a la Assamblea de Gerona, passa sempre que 'l Catalanisme realisa algun acte de trascendencia, ja sia la traslació a Ripoll de les cendres de En Ramon Berenguer, ja sia 'l Missatge al Rey de Grecia. Perxó, la penetració de l' anima de Catalunya ab los actes dels catalanistes, promou sempre esclats d' indignació, frisanses d' espahordiment, dels partits polítichs de tota mena, que veuhen naxer y creixer una nova forsa renyida ab los seus convencionalismes, ab los seus odis y ab los seus raquitichs interessos de bandería. A la ombra de la bandera santa de la Patria que 'l Catalanisme arbora sobre 'l llot infecte de la política personal, s' aplegan cada die en estol més nombrós les gens de clar seny y dreturera voluntat, y es en vá que 'ls vells partits, cau-ants y responsables de les ruines y desgracies de Catalunya, s' agitin y s' escarrassin pera contiudre la deserció que clareja ses'avans atapa-hides files. Los trets de les armes de mala lley ab los quals s' han cregut anorrearnos, contra d' ells s' han girat y contra d' ells se girarán d' aquí endevant; que 'l sentiment de patria en lo cor dels catalans es encara molt més fort de lo que voldrí-n y de lo qu' afectan creure 'ls que tot ho fian d' un home o posen totes les seves esperansas en un senzill cambi de forma de govern. Per sobre dels homens, sian qui vullan; per sobre dels governs, sian los que vullan; nosaltres hi posém la Patria y a n' ella sacrificuém totes les altres nostres preferencies. Axís ho feren nostres avis y axís esperém ho ferán sos fills, tots aquells que aspiran a véurela forta y respectada, tots aquells que desitjan lo renaixement de Catalunya ab ses creencies, ab ses institucions, ab ses libertats y ab son esperit d' expansió y de progrés.

Axó sentat, aném a dir quatre mots d' un article publicat en *La Epoca* (y reproduhit per *La Lucha*), del quin, descartant tot lo fel y vinagre, no'n queda més qu' una suposició falsa y, fundada en ella, una afirmació necessariament també falsa.

Es la suposició que 'ls catalans usan en sa quasi totalitat voluntariament la llengua castellana.

Es la consecuencia, ó sia la afirmació, que la llengua castellana no es imposada a Catalunya.

Apoya la primera, en que la llengua castellana no necessita pera res esser oficial pera tenir magestat y forsa nacional, les que deu a sos grans escriptors quins mérits no han necessitat imposarse a canoades ni a cops de bayonetes pera que 'l mon los regonegui y admiri. (No creyém que ningú hage dit may lo contrari, ni del castellá ni de cap altre llengua ni literatura; pero conféssis que cap altre pahis, ab llengua y literatura propies, les ha abandonades pera adoptar la llengua y literatura castellanés).

Segueix dihent que ni Boscan, ni Guillém de Castro, ni Melo, ni Aribau, ni Capmany, ni Balmes, ni Milá y Fontanals, ni Pi y Margall, ni Roberto Robert, ni Bartrina, ni Izart, ni Mañé y Flaquer, ni 'ls periódichs *La Vanguardia*, *La Publicidad* y *El Diluvio*, ni En Maura; cap d' ells castellá, han escrit en llengua castellana ó hi escriuhen per imposició de ningú sinó voluntariament. (Está molt bé, y tampoch sabem que ningú hage dit lo contrari: lo que s' descuida 'l senyor Burell de consignar, es que molts d' aquestos senyors han escrit també en catalá quan los ha acomodats, entre altres N' Aribau la *Oda a la Patria*.)

«No hay imposición en una obra de siglos, no hay dominación ni tiranía en un fenómeno tan constante.» (A poch a poch: respecte als motius que tinguin ó pugan haver tingut aquells senyors pera escriure en castellá, hi hauria molt que dir; pero donat sempre que ho han fet ó fan voluntariament y que molts d' ells han escrit també en catalá algunes vegadas qu' han volgut ferho, preguntém: ¿podrían aquestos senyors dexar d' usar la llengua castellana en tots los actes de la vida en que no la volguessen usar? ¿podría 'l mateix senyor Maura parlar en les Cortes en mallorquí?)

Y ara vé lo mellor. Quan dos catalans se troban al carrer, diu, se parlan en catalá. «Pero yo he preguntado a muchos de ellos: ¿Como escriben ustedes a sus padres, a sus hijos, a sus mujeres, a sus novias?—¡Ah! En castellano... siempre en castellano.— Para los sentimientos mas tiernos, para la comunicación íntima (¡ah! senyor Guimerá) la *lengua del vencedor*. (Y axó ¿perqué?: porque la *lengua del vencedor* es la única que s' ensenya bé ó malament als catalans, porque 'l *vencedor* imposa la ensenyansa de la seva llengua als *vencuts* que'n tenen de propia. ¿Creu, per ventura, lo senyor Burell que la immensa majoria dels catalans no s' han de fer violencia per escriure en castellá? ¿es més, creu, per ventura, que fins pensantse escriuhen, hi escriuhen? ¿Creu que no escriuhen y no expressarien mellor los seus sentiments en catalá, si 'ls hi haguessen ensenyat de llegir y escriure la seva llengua propia?)

No es veritat, donchs, que 'ls catalans usin sempre voluntariament la llengua castellana, com no es veritat que aquest us voluntari sia degut a la obra dels segles. En primer lloch, porque la immensa majoria dels catalans encara que la volguessen usar no podrien, porque no la saben ni l' enténen; y en segon lloch, porque 'l restant d' ells, encara que la sápiguen més ó menos, no tenen llibertat pera dexarla d' usar sempre que volen.

L' us del castellá a Catalunya no es lliure ni en les escoles, ni en la contractació, ni en los Tribunals, ni en les oficines, y no ho es porque la lley lo declara obligatori, porque 'l *vencedor* l' imposa.

Y com tota imposició suposa violencia y tota violencia suposa dominación, suposa tiranía; es just y rahonable que la honra y la dignitat dels catalans protesti d' aquesta tiranía, d' aquesta violencia qu' implica un abús de poder y un abús de forsa.

Y si aquestes disposicions prohibitives existeixen, com es un fet, elles soles demostran que la suposició del senyor Burell es falsa, com es falsa la consecuencia de que 'ls catalans usin sempre voluntariament la llengua castellana.

No es, donchs, per odi a lo castellá que «unos cuantos literatos incompletos» (gracies, senyor elefante) reivindicaran l' us oficial de la llengua catalana a Catalunya; es per amor a la justicia, pera tornar per la seva dignitat ofesa, per exigirho la honra de la seva llengua propia que, encara que no siga avuy la llengua de *La Gaceta*, no ha necessitat de canonades ni de cops de bayonetes pera que 'l mon admiri y regonega 'ls mérits dels seus escriptors capdals; d' un Montaner, d' un Eximénis, d' un Ausies March, d' un Ramon Lull y de molts altres «que han escrito para los siglos y para la humanidad en la lengua que comenzó a hablarse...» en *Catalunya*.

La pregunta d' En Guimerá, que tant ha enquerat al senyor Burell, la dexa aquest sense contesta. «¿Que habría pensado España de Napoleón, si al imponerle éste su poder le hubiera impuesto tambien su lengua?» Hauria pensat, y digniho ab nosaltres lo senyor Burell y ab ell tot los qui no s' haguessen afrancesat, que Espanya sufria una imposició, que Espanya sufria la tiranía del *vencedor*.

J. B. y S.

NO SABEN LO QUE 'S DIHEN

Se publica a Madrid un diari, fundado por el primer Congreso Católico español segons resa 'l subtítol, y encarregat de treballar per la propaganda católica, qual diari s' anomena *El Movimiento Católico*. Sol publicar dit diari sengles articles per conseguir l' *unión dels católicos* (y perdona lector que citem tantas vegadas aquest religiós adjectiu, puix las circunstancias ho portan); però de la missió que persegueix al escriure aquets articles y de la que li degué encomanar lo primer Congrés Católich-espanyol sol oblidarsten llástimosament sempre que s' tracta dels catalanistes, com si no fossen católichs, ni espanyols, ni fills de la Santa Iglesia. Entre 'ls diaris que més s' han esbravat aquets últims temps contra 'ls catalanistas s' hi conta *El Movimiento Católico* y es tanta y tant visible l' enemiga que 'ls porta que fins en ocasions incidentals, com, verbigracia, per fer la necrologia del nostre Vinader, se descantellava per aquest indret y escribia: *Vinader... como todo buen catalán, nunca fué catalanista*. Impertinencia que nosaltres no recullírem com tal vegada era 'l nostre deber, com no recullírem ni contestárem tampoch las que engegá per abonar la persecució d' en Cánovas, porque també nosaltres, y sens ferne tanta fressa, volém l' *unión dels católichs*, sós que, a fi de que sia més sólida y duradora, la buscam per altre camí, no pels de las componendas y manipulacions ab les homens polítichs que han llançat a perdre l' unitat de la fe y la moralitat de las costums polítichs y socials dels espanyols. Nosaltres, gracias a Deu, seguint pel nostre camí, podem cantar millors victorias qu' *El Movimiento Católico*, porque diumenge passat tinguérem l' immensa satisfacció de veure reunidas baix una bandera de resurrecció en que 'l nom de Deu es acceptat y benehit per tothom, a las forças católichs que més esplendor donan a Catalunya en lo reyalme del pensament, del treball, de las lletras y del art. Desde 'ls il·lustres llegistas que coneixen més que ningú 'ls fonaments y vitalitat del dret fins als grans artistas, religiosos sens presumpció, dels quals acaba de sortir l' obra més espiritual y fervorosa qu' en tot aquest segle s' ha produhit a Espanya; tot lo que, católicament parlant, té verdader valor, tot ho vegérem a Gerona, fent chor al himne de reivindicacions de la patria catalana. Y no es extrany, porque, mal que 'ls pese als de Madrid, encara que s' haja dit cent vegadas, avuy ho repetírem; a Catalunya tot lo que val es catalanista. Lo catalanisme es un moviment de restauració en que lògicament havían d' en

rar las forçes catòlicas; may los catalanistas s' han negat á contribuir ab totes llurs energias á las grans manifestacions del catolicisme revivat per las sublimes ensenyanças de Lleó XIII. Testimoni Ripoll, testimoni l'arquitectura religiosa desvetllada á Barcelona y tota catalanista, testimoni 'ls nostres orfeons que passejan ja per Catalunya l'antiga música sagrada espanyola descuberta y predicada per un catalanista, lo mestre Pedrell.

Peró no 'ns cansem en obrir los ulls á qui no hi vol veure. Los quatre disbarats de que *El Movimiento Católico* nos fa present en son número del dilluns no 'ns farán fer un pas avant ni arera ni distrauens del camí que aném seguint treballant, sempre ab més gran ardor y entusiasme més gran, per la restauració de la fe y per la restauració de Catalunya: PRO ARIS ET FOCCIS. «No queremos enconar pasiones discutiendo con el lenguaje acalorado que naturalmente brotaria nervioso de la pluma cuyo rasgueo contenemos». Per acabar dihent aixó valia més que no haguesseu dit lo que hem llegit avans que aixó, dictat per aqueix calor que 'os posa nerviosos y que fa poca honra á vostre nom de catòlics. Lo verdader catòlich es aquell que may se guíja per la passió ni ha de contenir lo *rasgueo de la pluma*; lo verdader catòlich es aquell que té prou talent per estudiar las cosas fonamentals que no coneix, avans de contradirlas; lo verdader catòlich sab que ofen al próxim quan se li nega ab l'imperturbabilitat de l'ignorancia alló de que 'l próxim mostra estar convençut y n'está content y 'l fa viure esperançat, sobre tot quan está segur de que l'arrel de tot es la mateixa fe que á través deis segles ha passat sencera á son cor y li ha donat coratge per intentar una resurrecció; lo verdader catòlich no es may importú tractant d'importuns als que may han contradit, ans han aydat ab totes llurs forçes, á la propaganda de las bonas y sanas idees.

Perdonemlos, que no saben lo que 's diuen... Ho repetim: la més superlativa ignorancia ha dictat l'article d'*El Movimiento Católico* titolat *Inoportunidad de los catalanistas* y de l'ignorancia no se'n fa cas, sobre tot quan hi há pocas esperanças de corretgila. Y no 'n fem cas ab tot y l'implícita aprobació de las providencias gubernamentals contra 'ls catalanistas y demostrar aquesta aprobació una solidaritat dels hòmens d'*El Movimiento Católico* ab los del partit governant que 'ns fa llástima y res més, perque nosaltres no creyem ni creurem may que la restauració de la fe pugui venir de lo que está corcat y ruïnós, del *home vell* y *malmès*, sinó del *home nou*, de la joventut creyent, neta de culpa y plena de confiança en l'esdevenidor.

Veja *El Movimiento Católico* si troba algú á Madrid que sápigat traduhirli nostre expressiu adagi: *á so de tabals no s'agafan llebres*. Las missions catòlicas aquells que las entenen no las fan ofenent amors propis y ferint sentims llegítims, arrelats en una tradició gloriosa en que hi brilla la fe com lo sol en ple mitxdia. Repasse *El Movimiento Católico* la verdadera historia, la que no s'escriu per que serveca de llibre de text en las escolas oficials, y no será victima dels errors que perturban ara son enteniment. Y després, si li vaga, estudie sens passió ni parcialitat provincial lo moviment catalanista, y alashoras será competent per ficarse en aquets assumptos.

Y prou per ara. Y crega *El Movimiento Católico* que podíam esser més expressius y que no ho som, no perque haguém de contenir el *rasgueo de la pluma*, sinó per respecte al nom que porta.

(De *La Veu del Montserrat*.)

TORNEMHI

El Norte respon al article que en lo número anterior dedicárem á contradir les seves afirmacions y les de *La Lucha* respecte de la Assamblea de Gerona y dels catalanistes en lo que 's referia á la Religió y á les formes de govern, y sembla com qui s'alegrés de que 'ns haguem dignat (axis ho diu) contestar á sos atacs.

Efectivament no es la nostre costum amohinarnos per lo que digan de nosaltres los órguens dels partits polítichs més ó menos centralistes, sien republicans, sien conservadors, sien carlins, donchs ja sabem y sab tothom que á tots ells fem nosa y que per interés propi no han de dir de nosaltres res de bó. Y com aquest interés de partit lo veu tothom y tothom l'aprecia en son veritable valor, d'aquí que no 'ns donem la pena de contestarlos.

Si en lo número passat ho férem, no 's cregui *El Norte* que fos pera entaular ab ell polémica, ni perque 'ns ferissen gens ni mica los seus càrrecs desprovehits de tot fonament; fóu perque 'ns convenia que molts llegidors de *El Norte* y de *La Lucha*, sapiguessen d'una manera certa lo que hi havia de fals y de

apassionat en les seves afirmacions sobre 'l Catalanisme y sobre la Assamblea de Gerona. A *El Norte* renunciém á convence 'l, donchs, com diu molt bé *La Veu del Montserrat*, es inútil cansarse «en obrir los ulls á qui no hi vol veure».

Sostinguérem nosaltres que 'l criteri dels catalanistes en assumptos relligiosos consisteix en obehir y acatar les autoritats llegítimes de la Iglesia y, en quant á les relacions de la Iglesia y l'Estat, partir de la basa de lo concordat entre abdos poders y no consentir la seva alteració per l'Estat sense 'l concurs de la Iglesia; y anyadírem qu'axó es lo consignat en la Assamblea de Manresa, que la Assamblea de Gerona no tenia per obgete tractar aquest assumpto y perxó no 'l tractá, y que may cap dels actes del Catalanisme havia merescut no la reprobació sino ni sisquera la censura de les autoritats eclesiástiques, no sent censurable la agrupació catalanista per la conducta censurable que pogués observar un qu'altre dels individus que la componen.

Diu *El Norte* que no u'hi ha prou ab obehir y acatar á la Iglesia en assumptos purament relligiosos, sino que se l'ha d'obehir en los assumptos *polítichs relligiosos*. Confessém la nostra ignorancia: si 'ls assumptos á que 's refereix no son los que comprenen les relacions de la Iglesia ab l'Estat, no sabem quins assumptos vol dir.

Pero si son, com es segur, los relatius á les relacions de la Iglesia ab l'Estat, los catalanistes, repetim, tenen com á basa la legislació vigent *admesa per la Iglesia*, y sostenen que aquesta no 's pot modificar sense 'l concurs d'abdues potestats.

Diu *El Norte*: es que la constitució vigent no ha sigut sancionada per la Potestat eclesiástica, sino al contrari aquesta n'ha protestat. Donchs, apliqui ell mateix la conseqüencia; si no ha sigut admesa per la Potestat eclesiástica, no es á n'ella á la quina se refereixen los catalanistes, y fixis en que pera trauera se necessita molt menos discurs que pera trauera maliciosament la contraria.

Es evident que la Basa de Manresa se refereix á la manera com á Espanya estan constituïdes les relacions de l'Iglesia ab l'Estat mediant l'assenyament exprés de la primera, ó sia als Concordats y Convenis vigents y no derogats entre 'l Papa y el Govern espanyol.

Y prou, que no hi ha necessitat d'insistir més en aquesta qüestió.

Ara, si algú 'ns pregunta ¿se satisfará *El Norte* ab aquesta resposta? Li contestarem que no, ab tota seguret, perque lo que á *El Norte* l'hi interessa no es saber si som ó no catòlics los catalanistes, que axó massa que ho sab; sino presentarnos com á sospitosos y com á elements de perillosa companyia á tots aquells patriotes amants de Catalunya *per sobre de tota forma de govern, per sobre de tot INTERÉS DINÁSTICH*, y, sobre tot, á aquells que l'experiencia y 'ls desenyanys van convenent cada die més de que ab la política dels vells partits no's logra res en favor de la pàtria, sino al contrari no's fa més que contribuir á mantindre odis y divisions y á allunyar lo die de la redempció d'aquesta.

Lo que fá *El Norte* no es política relligiosa, sino catolicisme de partit; y perxó'l seu catolicisme resulta interessat, esquerp, reconrós, semblant en certa manera al fanatisme perseguidor dels primers sectaris de Mahoma que encomanavan principalment al tall de les seves cimiterres la propagació de la doctrina del profeta de la Arabia.

Y 'l catolicisme de la Iglesia es un catolicisme tot zel, tot atracció, tot caritat, que 'ls primers cristians simbolisaven en la figura sublim del Bon Pastor cercant ab amorosa sollicitut les ovelles esgarriades y carregantseles á coll pera tornarles al bon camí.

Dit axó, que es lo essencial, poca cosa 'ns queda pera contestar á *El Norte*, ja que sobre alguns punts no hi insisteix.

Li negarém, en primer terme, que haguém tractat en lloch de defensarnos de la nota de liberals. Y no 'ns ne defensém, perque no tenim per cap deshonra 'l serho: som liberals perque volém les llibertats de Catalunya, perque volém lo restabliment de les seves antigues lleys fundades en la llibertat y perque liberals foren los catalans nostrés antepassats. «Reyna, Reyna—deys en certa ocasió Alfons IV á sa esposa donya Leonor de Castilla—el nostre poble es franch e no es axí subjugat com es lo poble de Castilla: car ells tenen á Nos com á Senyor, e Nos á ells com bons vassalls e companys.»

Li negarém, per segona vegada, que l'obgete de la Assamblea de Gerona fos reproduhir totes les declaracions fetes en les Assamblees anteriorment celebrades, sino lo de refermar-se en elles en general y reproduhir les que les circumstancies exigien. Axó fóu lo que 's va dir y lo que 's va fer, y es fals que's toque-

ssen en la Assamblea totes les qüestions menos la relligiosa: la proba la trobará, si es que de debó 's vol convencer, llegint 's acorts complets presos en les Assamblees de Manresa, de Reus, de Balaguer y d'Olot.

Li negarém, per últim, qu' hagi demostrat que un sol dels principis compresos en lo programa catalanista hagi sigut condemnat per la Iglesia.

Respecte al regionalisme y al fuerisme dels carlins y á la desautorizació de lo dit per *El Correo Español*, tinga paciència: un setmanari no ofereix prou espay pera ocupar-se de tot y de tothom un sol die.

J. B. y S.

Feliu y Codina

Lo telégrafo 'ns sorprengué ab una doloroso nova. La mort casi repentina del celebrat autor dramátich en Joseph Feliu y Codina. Una angina al pit se l'endugué sobtadament de la regió dels vius quan començava á cuïr los fruyts de son gran talent y son geni dramátich. Morí á Madrid mentres en un dels teatres d'aquella capital lo públich saborejava la obra que va donarli més celebritat, aquella immortal *Dolores*, que encarna com cap altre un dels tipus regionals d'Espanya.

Comensá en Feliu y Codina escrivint en sa llengua naudiua. Dirigi 'ls setmanaris festius *Lo tros de paper* y *Lo Nunci* y publicá varias novelas catalanas molt llegidas, *La Dida*, *Lo Rector de Vallfogona*, *Lo Bruch* y *La filla del marxant*, que en aquella época representan un dels més potents esforços fets en la novela catalana després d'aquella inoblidable *Orfaneta de Menargua* d'en Bofarull; la novela de la nostra terra ha pres després una envejable volada ab los autors més moderns. En la escena catalana va lluhir també en Feliu son talent d'autor ab obras com *La bolva d'or*, *Lo rei de mesch*, *Cofis y mofis*, *La filla del marxant* (en col·laboració ab en Pitarrá), *Lo rebadé*, *A ca la sonàmbula* y tantas altres, totes ellas plenas de sabor catalá y demostrant un estudi remarcable de las costums de la terra.

Trasladat á Madrid, ahont exercia la carrera d'advocat, va dedicarse també al teatre castellá en lo que lográ una de sas més brillants victorias literarias ab son esmentat drama *La Dolores*.

Avans y després d'aquest n'havia escrit d'altre que no obtingueren tant d'èxit, com *El libro viejo*, *Maria del Carmen* y *Miel de la Alcarria*, escrivint actualment, quan la mor l'ha sorpres, una novela de costum salamanquinas. En sos dramas y comedias castellanas se proposava en Feliu portar á la escena las varietats regionals de tota Espanya.

Un de sos darrers actes que li valgué generals simpatias fou la defensa en lo Tribunal Suprem de nostre amic en Josep Ximeno, redactor del *Teatro Regional* descubridor dels plagis d'autors poch escrupulosos. Es també digne de recordarse la memoria biográfica crítica del immortal Pitarrá llegida per en Feliu y Codina al posarse 'l retrato d'aquest autor en la galeria de catalans il·lustres.

Deu hagi perdonat á nostre estimat amic y dongui á sa familia 'l consol que li es necessari en tribulació!

Noticies

Oficials

AJUNTAMENT.—*Sessió del 5 Maig*.—(2.ª convocatori) Reunits 8 concejals baix la presidencia del senyor Alcalde se celebrá sessió, prenguentse los acorts següents després de aprobat la acta de la anterior:

Concedir permis de obras á don Joseph Canal.

En vista de la carta del procurador del Ajuntament y de copia de la sentència que acompanya, en la quina se resol com la Corporació 'l plet que sosté ab la societat *l'Aurora*, s'acordá apellar de la sentència, nombant advocat defensor á don Mar Duran y Bas, y deixar á la elecció del procurador lo qui hagi de representar-la en la Territorial.

Nombrar advocat del Ajuntament á don Joaquim Calm, que rrech vacant per defunció del senyor Danis.

Imprimir pera repartirse las demandas y fallos dels plets tinguts per *La Gerundense* y *l'Aurora* contra l'Ajuntament.

No 's escriuhen de Banyoles que 'ls catalanistes d'aquella vila, no ab altre obgete que 'l de donar fe de vida, presenten candidatura en les eleccions municipals. També 'ns diuhen que treballa pera fundar en dita vila un centre catalanista. Los desitjém bon èxit y contin ab tota la cooperació que 'ls hi poguem donar.

—Ha mort á La Bisbal don Francisco Brauget y Messa, pare polítich del ex president de la Diputació Provincial d'aquella ciutat don Jaume Roure (Q. E. P. D.).

—Hem rebut lo número 14 de la *Revista Médica* que publican los llicenciats senyors Alabern y Balvey á Blanes conté un escullit nombre de treballs repartits en las següents seccions:

Revista Médich-quirúrgica.—Id químic-farmacéutica.—Ciencia científica—Miscelanea.

—La jove esposa de nostre consoci don Joseph B... subdirector de *l'Unión*, ha donat á llum una hermosa Rebi l'enhonora.

—Han arribat de Cuba per malalts los soldats Joseph Albarreda, Pere Nadal y Puignau y Joseph Rahola y Pijoan de aquesta ciutat y Marcell Selva y Coll de Caldas de Malavella.

—Ha sigut nomenat metje provisional de Sanitat militar ab destí a Filipines don Salvador Mas y Ministrat, germà de nostre amic lo conegut procurador don Joaquim.

—Ahir tingué lloch en lo Teatre Principal una funció dedicada a la memoria del malaguanyat autor dramàtic don Joseph Feliu y Codina. Se posà en escena la hermosa obra *La Dolors* y se llegiren poesias.

—S'ha publicat lo quadern segon de la *Gramàtica de la llengua catalana* segons los principis que informan la gramàtica històrica, original del conegut escriptor y filòlech don Ignasi Ferrer y Carrió. Aquest nou quadern conté la Analogia y en ella estudia detalladament «la paraula considerada en sas funcions», detallant en especial l'estudi del verb.

—Lo Tribunal d'oposicions pera provehir varias notaries vacants en aquest collegi ha format las següents ternas: Barcelona: don Just Sanchez, don Lluys Rufasta y don Alfons Grande.—Barcelona: don Lluys Rufasta, don Just Sanchez y don Pau More.—Igalada (provincia de Barcelona): don Marti Gual, don Enrich de Larratea y don Joseph Baqué.—Montroig (Tarragona): don Sabi Cava, don Carles Lopez y don Joseph Plá.—Cenia (Tarragona): don Carles Lopez, don Primo Las Plassas y don Joseph Borrell.—Amposta (Tarragona): don Primo Las Plassas, don Sabi Cava y don Gonzalo de Soto.—Lleyda: don Joaquim Freixas, don Ramon Vandellos y don Francisco Catalá.—Figueras: don Ramon Vandellos, don Marti Gual y don Albert Martí Costea.—Sant Feliu de Guixols: don Enrich de Larratea, don Joaquim Freixas y don Joseph Lloret.

—Hem rebut lo número 3 corresponent al mesos Abril-Juny de 1897 de la interesant *Revista de la Asociación Artístico-Arqueológica barcelonesa*, quin important sumari es lo següent: I Restos artístics é inscripcions sepulcral del Monastir de Publet, per Angel del Arco.—II Copias de documents catalans antics en la Biblioteca Nacional de Paris, per J. Miret y Sans.—III Les gárgoles de Barcelona; per Norbert Font y Sagüé.—IV Comunicacions.—V Notes bibliográfiques.—VI Resumen de Revistas. Grabats: Dos gárgoles de Barcelona y dos lapidas d'Ampurias.

—En la vinenta setmana se veurán devant la Comissió mixta de reclutament los expedients dels xicots dels reemplassos de 1897, 96, 95 y 94 de las poblacions següents:

Dia 10.—Albanya, Alfar, Avinyonet, Campmany, Rosas, Port-Bou, Sant Climent Sasebas y Mollet de Peralada.

Dia 11.—Boadella, Borrassá, Cabanas, Cadaqués, Cantallops, Peralada y Sant Llorens de la Muga.

Dia 12.—Cistella, Llansá, Masarach, Pont de Molins, Sant Pere Pescador, Terradas, Torroella de Fluviá y Ordís.

Dia 13.—Ciurana, Dosquers, Espolla, Palau Sabardera, Fortiá, Garrigás, La Bajol, La Junquera, Riudoms y Vilasaca.

Dia 14.—Lladó, Llers, Navata, Palau de Santa Eulalia, Pau, Pontós, Port de la Selva, Sant Miquel de Fluviá, Santa Llogaya de Algama, Selva de Mar, Tarabaus, Vilanova de la Muga y Vilamacolum.

Dia 15.—Rabós, Vilabertrán, Vilafant, Vilajuiga, Vilamalla, Vilamaniscle, Vilanant, Vilatenim, Viure y Besalú (Parroquia).

—Lo premi de 20,000 pessetes del concurs fundat pel senyor Martorell y Penya, l'ha guanyat lo distingit catedràtic de la Universitat de Barcelona senyor Balari y Jubany. Lo felicitém.

—Ahir mori víctima d'una curta y violenta malaltia, lo nostre estimat amic y consoci don Narcis Quintana. Acompanyém al seu germá y a tota la seva familia en lo sentiment.

També mori 'l divendres don Joan Pasqual, pare de nostre amic don Joseph Pasqual y Prats. Deu lo tinga al Cel.

—Dimars foren executats en lo castell de Montjuich de Barcelona los cinch anarquistas autors del horrorós crim comés en lo carrer dels Cambis Nous. ¡Que deu se apiadi de sa ánima!

—Copiém de nostre estimat company *Lo Catalanista*:

«Los Delegats de Sabadell que assistiren a la Assamblea de Girona nos pregan que desde las columnas de nostre periódich enviém un fraternal saludo y la expressió de son agrahiment als socis del «Centre Catalanista de aquella Ciutat per los obsequis y atencions de que foren obgete per part dels nostres valents y decidits companys de Girona. *Lo Catalanista* saluda també als catalanistas geronins al crit de ¡Visca Catalunya pels catalans!»

—Diumenge passat tingué lloch en lo gran saló de Llotja de Barcelona la 39.ª festa dels Jochs Florals. Obri la festa don Francisco de S. Maspons y Labrés que llegí un hermos discurs que fou fortament aplaudit.

Llegida la memoria reglamentaria pel Secretari don Lluys Durán y Ventosa, foren oberts los plechs dels autors premiats resultant esser los següents:

Flor natural. — Don Francesch Matheu per sa poesia «Tardania». Elegí reyna de la festa a la senyoreta donya Maria Oller y Rabassa filla del reputat novelista don Narcis Oller.

Obtingueren accessits: don Guillem A. Tell y Lafont per sa poesia «Nit»; don Adriá Gual, per sa composició «Lo llach encantat».

Englantina. — Don Frederich Rahola per sa poesia «La Tramontana» y accessits a donya Dolors Moncerdá per sa poesia «La caputxa catalana» y don Jaume Collell, prebere, per sa poesia «Los almogavers del Partenon».

Viola d'or y argent — Don Pere Palau y Gonzalez per sa poesia «Cántich». Accessits: don Antoni Vicens per sa composició «Lo mes de Maig» y don Francisco Tomás y Estruch per la poesia «Anima forta».

Premi extraordinari del Consistori.—Don Claudi Planas y Font y accessits a don Joaquim Ruyra, don Adriá Gual y don Enrich de Fuentes.

Premi del Il·lustre senyor Bisbe de Menorca.—Don Antoni Bori y Fontcuberta.

Premi del Ajuntament de Lleyda.—Don Manel Furch y Torres.

Premi del Ajuntament de Sitges.—Don Cosme Vidal y Bórich.

Premi del Centre Excursionista.—don Antoni Vila y Solá; accessit don Joseph Gudiol, prebere.

Premi de la Associació popular regionalista.—Don Norbert Font y Sagüé.

Fou proclamat mestre en Gay Saber don Francesch Matheu.

Llegí lo discurs de gracies lo mantenedor don Miquel S. Oliver, que fou interromput varias vegadas pels aplaudiments del públich.

VARIETATS

Bibliografía regionalista

Traduhim de nostre il·lustrat company la *Revista Gallega*, de la Corunya, lo següent article que ab lo titol de *El Regionalismo* publica en son número últim, que com veurán nostres llegidors es una nota bibliográfica de tot quant s'ha escrit sobre 'l regionalisme, que demostra la importancia que aquest moviment va adquirint a despit de sos detractors los centralistas. Diu aixis:

Avuy que, més que may, tant se parla de regionalisme, que molts desconeixen lo que es y sobre el quin se tenen idees erróneas, creyém oportú publicar a continuació una especie de nota bibliográfica de tot quan coneixém escrit sobre tant important assumpto, no sols perquè se sapiga lo que s'ha publicat ja en pró ja en contra de tant salvadora idea, sino també per aquells que ab insistencia están demanant a cada moment que s'els definexi lo regionalisme, quan ja ho está, y no volen pendrer lo treball de llegir lo escrit, ó per no coneixerho, ó per mala fe, ó per ignorancia, que es molt freqüent parlar de memoria y sens ple coneixement de causa.

Com la llista es gran y volem donarla tot lo completa possible, lo mateix per orde de datas com pel de regions tant d'Espanya com del Extranjer, comensem per lo publicat pels escriptors gallegos, perquè no 's cregui qu'entre nosaltres no hi ha qui s'ha ocupat del regionalisme.

GALICIA

MURGUIA.—(Manel).

El Regionalismo gallego, observacions al discurs llegit per don Antoni Sanchez Moguel en sa recepció en la Royal Academia de la Historia, lo 8 de Setembre de 1888. Publicat en los números 3 y 4 (Maig y Abril de 1889) de la *Revista Gallega* de la Corunya y després en un folletó editat per compte del «Centre Gallego» de la Habana.

BRANAS.—(Alfredo).

El Regionalismo, estudi sociològic, històric y literari, un tomo en 8.ª de 360 planas.—Barcelona, 1889.

La crisis económica en la época presente y la descentralización regional, discurs llegit en lo solemne acte de la obertura del curs acadèmic de 1892-93 en la Universitat Compostelana, en foli, 197 planas.—Santiago, 1892.

GALINAS Y RODRIGUEZ.—(Galo).

El Regionalismo gallego, estudi social, 8.ª, planas 20.—Corunya, 1892.

La dramática gallega, causas de son poch desenrotlo é influencia que 'n lo mateix pot exercir lo regionalisme: en 16.ª, 70 planas.—Corunya, 1896.

PEDREIRA TAIBO.—(Leopoldo).

Concepto de la patria, en 8.ª, 62 planas.—Madrid, 1892.

El Regionalismo en Galicia, estudi literari, 8.ª, 312 planas.—Madrid, 1894.

ROMERO QUIÑONES.—(Ubaldo).

Concepto de la patria, en 4.ª, 80 planas.—Madrid, 1889.

CASÁS FERNANDEZ.—(Manel). (El bachiller Sas-Kás).

El Regionalismo en Galicia, en 4.ª, 36 planas.—Corunya, 1893.

TEUREIRO.—(Laureano).

Contra el Regionalismo, en 4.ª, 40 planas.—Corunya, 1894.

GAYOSO ARIAS.—(Ramon).

El Regionalismo y la unidad nacional, fets més notables de la provincia de Lugo en pro de dita unitat, en 8.ª, 184 planas.—Lugo, 1895.

PEREIRA.—(Aureliano J.).

El Regionalismo y la poesia gallega, extracte de la conferència donada en 1.ª de Juny de 1895 en lo «Centre Gallego» de Madrid, publicat en un folletó per *El Regional*.—Lugo, 1895.

GOLPE.—(Salvador).

Patria y Región y lleugers apuntes sobre 'l regionalisme, en 8.ª, 246 planas.—Corunya, 1897.

Nostre obgete es sols citar tot alló publicat en folletó ó libre, donchs si anotéssim tot quant corra escampat per revistas y periódichs se feria interminable aquesta llista. De tots modos, com a complement de lo escrit per gallegos sobre aquesta materia indicarem un article de FERNÁN GONZALEZ.—(pseudónim).

El Regionalismo y la poesia gallega, publicat en lo número 46—11 de Desembre de 1893—de la il·lustració espanyola Americana, y lo molt escrit que pot veurer en las revistas *Galicia* (1887-89 a 92-93) y *Revista Gallega* (1895 a 97) de la Corunya, *La patria gallega* (1892) y *El Regionalista* (1893) de Santiago, y altres periódichs y revistas gallegas, sobre tot en *La defensa de Galicia* (1893) de Orense, y *El Diario de Avisos de la Corunya* (1893).

També anotem las obras que, sino dedicadas exclusivament al regionalisme, se relacionan ab ell de un modo indirecte y son:

MARTINEZ ESPORIS.—(Carles).

La resistencia gallega, discurs sobre 'l moment de protesta a que doná origen lo projecte de supressió de la Capitania general de Galicia, en 4.ª, 80 planas.—Corunya, 1893.

GOLPE.—(Salvador).

De la Corunya a la cárcel pasando por Galicia, (relació dels treballs per la Regió de la comissió de la Junta de defensa de la Corunya) en 8.ª, 532 planas.—Corunya, 1894.

CASTILLA.—(Modest).

Historia de la Junta de Defensa de Galicia, en 4.ª, 536 planas.—Corunya, 1894.

E. C. A.

SECCIO LITERARIA

LA VEU DE LA GANIVETA

Hi hagué un rey de trist recort
per la catalana terra
que ab odi sectari, a mórt
a tot lo nostre feu guerra.

De son cor tyrá los fums
tant enlayre 's remontaren
que desfé lleys y costums
que ab sanch los avis guanyaren.

Puig si nostres Furs cremá
nostres tradicions befava,
y fer, tot lo catalá
menyspreuhanto ho profanava.

Axis jau en la presó
la ganiveta acerada,
de la taula ab ferm grilló
are penja encadenada.

Que 'l rey que 's sentí impotent
l'afilat tall per oscarli
s'entretingué cobartment
cadenas vils a forjarli.

Si pe 'l poble en llibertat
llesca 'l pa com dolça bresca
al trovarse esclavizat
¡que 's amarch lo pa que llesca!

Y aquell poble tant potent
que 'l mon enter admirava,
en la desgracia dorment
fins llur parla descuydava.

Y respirant l'ayre impur
d'atmosfera enmatsinada
com un poble que 's perjur
tant sols lo extranjer li agrada.

Mes un jorn s'oi enardit
ressonar per nostra terra
un crit patri, noble crit
que atroná lo pla y la serra.

Y a sa veu, com veu de tró,
Catalunya 's despertava
tremolant lo sant pendó
que 'l almogaver portava.

De la ganiveta 'l jou
que 'n la taula l'apressava
encoratjat lo bras mou
que 'l rompé d'una estravada.

Mes avuy hi ha qui ha intentat
renovar l'antic ultratje;
Catalunya ha despertat
protestant ab fe y coratje.

Y are l'acer esmolat
en la taula Catalana
com símbol de llibertat
nos diu ah parla galana:

Que habem de mori y de viure
tot lo extranjer rebutjant
y que tant sols essent lliure
un poble pot ferse gran.

Figueras d'Abril de 1897.

J. BARNEDA.

AVISOS OFICIAIS

EDICTO

Por el presente que se expide en méritos de una demanda de juicio declarativo de menor cuantía formulada en este Juzgado por don Baudilio Ferrer y Vila mayor de edad, casado, propietario y vecino de La Escala, contra don Joaquín Mornau y Cros de ignorado paradero, y en virtud de lo dispuesto por el señor Juez de primera instancia de este partido en providencia con esta fecha dictada en méritos de dicha demanda, de la misma se confiere traslado con emplazamiento al indicado demandado don Joaquín Mornau y Crós, para que dentro el término de nueve dias contaderos desde el siguiente al de la publicación del presente en el «Boletín Oficial», comparezca en autos al objeto de contestarla, previniéndole que las copias de la referida demanda y de los documentos con ella acompañados están a su disposición en poder del Escribano don Carlos Crehuét y Baus, bajo apercibimiento si no comparece de pararle el perjuicio a que en derecho hubiere lugar.

Gerona veintiocho Abril de mil ochocientos noventa y siete.—El Actuario.—P. I. del Escribano señor Crehuét.—Fernando Casadevall.

SECCIO RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA.

Diumenge, 9.—Lo Patrocini de s. Joseph.
Dilluns, 10.—S. Antonino.
Dimars, 11.—Sts. Pons, Eudal, Anastasi y Eveli-mrs.
Dimecres, 12.—S. Domingo de la Galzada cf.
Dijous, 13.—S. Pere Regalat cf.
Divendres, 14.—S. Bonifaci ma.
Dissapte, 15.—S. Isidro Labrador y s. Indeleci bisbe.

QUARANTA HORES.

Avuy se troban en la Iglesia de las Bernadas

SECCIO D' ANUNCIS

SORTIDAS DELS TRENS

LÍNEA DE TARRAGONA Á BARCELONA Y FRANSA

De Gerona á Barcelona

	Matí	Tarde
Correu.	6'48	
Cárrega.	10'37	
Omnibus.		3
Rápit.		5'09

Los trens correus y ómnibus portan cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª, el de cárrega de 2.ª y el rápit de 1.ª y 2.^a

De Gerona á Port-Bou

	Matí	Tarde
Omnibus.	8'39	
Cárrega.		12'43
Mixte.		5'40
Correu.		7'35

Lo tren ómnibus porta cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª el de cárrega y mixte de 2.ª y 3.ª y el correu de 1.ª y 2.^a

LÍNEA DE SAN FELIU DE GUIXOLS Á GERONA

De Gerona á San Feliu

	Matí	Tarde
Tren de banyistes (Juriol y Agost)	5'09	
Correu.	8'54	
Mixte.	11'44	
Mixte.		3'22
Correu.		5'35

Tots los trens portan cotxes de 1.ª y 2.ª classe.

De San Feliu á Gerona

	Matí	Tarde
Correu.	4'32	
Mixte.	7'30	
Correu.		12'44
Mixte.		2'50
Tren de banyistes (Juriol y Agost).		5'40

LÍNEA DE OLOT Á GERONA

De Salt (Gerona) á Amer

	Matí	Tarde
Núm. 2.	9'40	
Núm. 4.		3
Núm. 6.		6

Tots los trens portan cotxes per ara de 2.ª y 3.ª classes

De Amer á Salt (Gerona)

	Matí	Tarde
Núm. 1.	7'40	
Núm. 3.		1
Núm. 5.		4'30

ORDINACIONS

- Pera Banyolas á las 9 y 11 matí (correu) y á las 2, 4 y 6 de la tarde. (Fonda del Centre y casa Jendreta)
- Pera Cassá de la Selva cada mitja hora (Pont de Pedra)
- Pera Olot á las 11 matí (correu) y á las 6 de la tarde. (Fonda del Centre)
- Pera La Bisbal á la 1 de la tarde. (Hostal de la Rossa voltas d' en Rosés)
- Pera Anglés, La Sella y Amer á las 10 matí (correu) Hosta de Miquel Boix. (Plassa del Gra)
- Pera Salt tot lo matí fins á las 6 de la tarde. (Pont de Pedra)

BANCH VITALICI DE CATALUNYA

COMPANIA GENERAL DE SEGRS SOBRE LA VIDA

CORT-REAL, 19.—PRINCIPAL

GERONA

CAPITAL DE GARANTIA

10.000.000 DE PESSETES

Capitals asegurats fins al 31 de Desembre de 1896.	pessetes	406.704,728'75
Siniestres pagats fins al 31 de Desembre de 1896.	pessetes	5.032,985'23
Pagat als asegurats per altres conceptes fins al 31 de Desembre 1896.	pessetes	2.356.413'49
Total pagat als asegurats.	pessetes	7.389.398'72

Delegat General,

Joseph Goderch y Bacó.

PIANOS Y HARMONIUMS

—DE—

DIEGO SALAS

SE VENEN Á PLASSJS Y AL CONTAT

SE LLOGAN, RECOMPOSAN Y AFINAN

Magatzems: Bell-lloch, n.º 1.—botiga

MAXIM FERNANDEZ

PERRUQUER DE S. M.

Aygua Minóxima vegetal para tenyir lo cabell. No te rival en lo mon, perquè á més de sos efectes marevellosos, no taca ni perjudica la pell en lo més minim.

Aquest assombrós y sorprant específich, se ven en dita perruqueria.

5, CARRER DE L' ARGENTERIA 5.—ENTRESOL.

GERONA

Grans rebaxes al engrós.

Escolta lector; si ets vell y 'l cap blanch te desfigura, t' he de dar un bon concell: si t' vols tenyir be 'l cabell fesho ab aquesta tintura.

TINTURA ABISSINIA INSTANTANEA

Fill de Francisco Vilardell y Comp.^a

SALT

Molí Fariner

Sistema AUSTRO-HUNGAR y de MOLAS

Tant per l' un com per l' altre sistema se fan las moltas á preus sumament módichs.

Establiment tipogràfic de Manel Llach.
Ferreria Vella, 5.—Gerona

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU

DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

Redacció y Administració. Cort-Real, núm. 7, 1

PREUS DE SUSCRIPCIO.

Gerona. 1 pesseta trimestre
Estranger. 1'50 pessetas trimestre
Fora. 1'25 id.
Un número sol. 0'10 id.